

Ιούλιος 2008,
Τεύχος 8

Ενημέρωση σε επικεφαλίδες

- Αναφορές 2007
- Παρουσίαση Είδους
- Παρουσίαση περιοχής ΣΠΠΕ
- Απειλές
- Παρεμβάσεις
- Συμμετοχή σε Προγράμματα της ΕΟΕ
- Ορνιθολογικά
- Νέα της ΕΟΕ
- Αρχείο

Συντονίστρια Δικτύου ΣΠΠΕ:
Μαργαρίτα Τζάλη

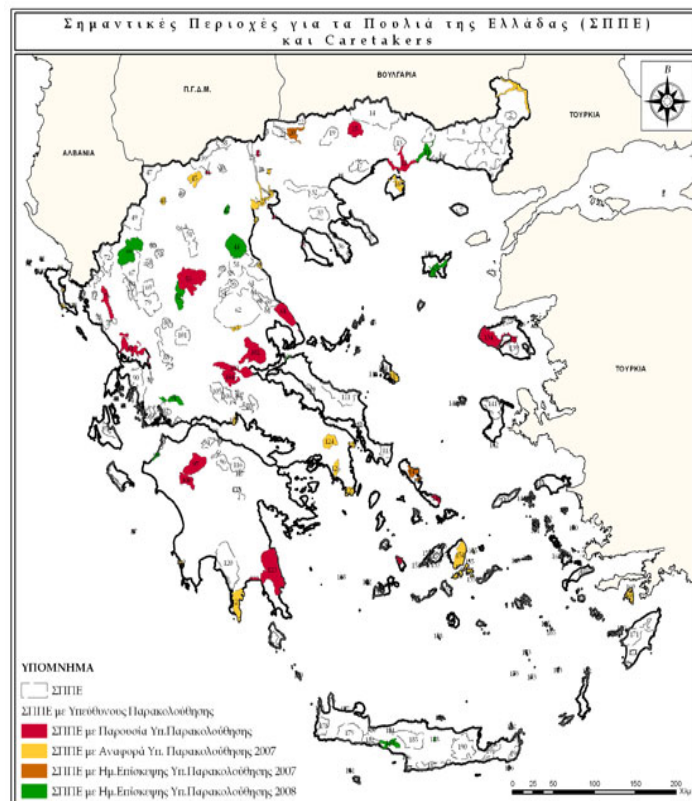
Στείλτε το άρθρο σας για το
επόμενο Newsletter στο e-
mail:

Επικοινωνία

Αναφορές 2007

Οι αναφορές που δεχτήκαμε για το 2007 αφορούν στο σύνολό τους 22 ΣΠΠΕ, στη σύνταξη των οποίων συμμετείχαν 36 Υπεύθυνοι Παρακολούθησης. Από τα νέα μέλη του Δικτύου έχουμε λάβει τα πρώτα ημερολόγια για 14 περιοχές, από τις οποίες οι 10 είναι νέες περιοχές και για τις οποίες μέχρι πέρυσι δεν υπήρχαν Υπεύθυνοι Παρακολούθησης. Στον παρακάτω χάρτη παρουσιάζονται οι περιοχές, οι οποίες βρίσκονται υπό παρακολούθηση από εθελοντές του Δικτύου και οι περιοχές για τις οποίες έχουν αποσταλεί αναφορές ή ημερολόγια επίσκεψης.

Η παρουσία σας στις προστατευόμενες περιοχές είναι παραπάνω από σημαντική, μιας και επιτρέπει την παρακολούθηση των μεταβολών σε αυτές, είτε σε επίπεδο ενδιαιτήματος, είτε ακόμα και ορνιθοπανίδας και επιτρέπει την άμεση παρέμβαση της ΕΟΕ σε περίπτωση αυθαιρεσιών και απειλών στις περιοχές. Η αποστολή των ετήσιων αναφορών και των ημερολογίων επίσκεψης είναι εξίσου σημαντική, μιας και επιτρέπει τη συλλογή στοιχείων για τη διαχρονική εξέλιξη στις περιοχές και την απόκτηση ολοκληρωμένης εικόνας για την κατάσταση που επικρατεί σε αυτές. Σας παροτρύνουμε λοιπόν, όχι μόνο να επισκέπτεστε τις περιοχές σας, αλλά και να συμπληρώνετε και να αποστέλλετε τις ετήσιες αναφορές και τα ημερολόγια επίσκεψης.

Τζάλη Μαργαρίτα
Συντονίστρια Δικτύου Παρακολούθησης ΣΠΠΕ

Παρουσίαση είδους

Certhia brachydactyla (Καμποδενδροβάτης) vs *Certhia familiaris* (Βουνοδενδροβάτης)

Αφορμή για την επιλογή του γένους αυτού είναι οι απανωτές παρατηρήσεις του πρώτου (?) & η μεγάλη δυσκολία να προχωρήσει κάποιος από την αναγνώριση του γένους στην αναγνώριση του είδους. Πέντε λοιπόν παρατηρήσεις *certhia* μέσα σε ένα ανοιξιάτικο μήνα. Ξεκινώντας με δύο άτομα στο Cencus Πάρνηθας, αρχές Απρίλη, ένα στον Υμηττό, ένα στο Ζάππειο, ένα στο Park de Cinquantenaire (Βρυξέλλες) & ένα στο Forêt de Soignes (περιαστικό δάσος των Βρυξελλών). Όλες μέχρι αρχές Μάη, όλες οπτικές παρατηρήσεις, οι τέσσερις πρώτες *brachydactyla* (στη τέταρτη υπάρχει & φωτογραφία) η πέμπτη

ερωτηματικό, παρ' όλη τη φωτό (στην αρχή του κείμενου) που προδίδει σημαντικά στοιχεία αναγνώρισης του είδους, αντικρουόμενα όμως μεταξύ τους. Περισσότερα για τα βελγικά *certhia* [εδώ](#).

Είναι τόσο δύσκολο να γίνει ο διαχωρισμός του είδους στο πεδίο που συνήθως ο βιότοπος ή & κάποτε η φωνή (αν & κάποιες φορές το ένα μιμείται τη φωνή του άλλου) είναι τα καθοριστικά στοιχεία. Δεν είναι πάντα λύση ο βιότοπος πάντως καθώς η κατανομή των ειδών επικαλύπτεται σε κάποιες περιπτώσεις (στην Ελλάδα κυρίως σε υψόμετρο πάνω από 1000-1200 μ) & κυρίως γιατί έτσι αποκλείουμε την πιθανότητα να αλλάξει η κεκτημένη γνώση για το είδος. Αυτό που ξέρουμε πάντως για την κατανομή των ειδών μέχρι τώρα στην Ελλάδα είναι ότι το *brachydactyla* υπάρχει σε όλη τη χώρα ηπειρωτική & νησιωτική ακόμη & μέσα στις πόλεις σε πάρκα & μάλλον σε μεγαλύτερους πληθυσμούς από ότι νομίζουμε καθώς εύκολα περνάει αθέατο. Το *familiaris* αντίθετα περιορίζεται στην οροσειρά της Ροδόπης & ανατολικότερα, στην Πίνδο & μάλλον σε κάποια βουνά ακόμη, όχι πάντως νοτιότερα από τον Παρνασσό. Πανευρωπαϊκά πάντως το τελευταίο είναι το πολυπληθέστερο.

Αν υπάρχει φωτογραφία, πρέπει να δοθεί έμφαση στο ράμφος, στο φρύδι, στο χρώμα του πίσω κάτω μέρους, στο πίσω νύχι, στην εγκοπή της ρίγας της φτερούγας & στις άκρες των φτερών. Στη παραπάνω φωτογραφία το φρύδι που ξεκινάει από τη πίσω άκρη του ματιού μέχρι μπροστά στο ράμφος, παραπέμπει στο ανατολικοευρωπαϊκό υποείδος *certhia familiaris familiaris*, ωστόσο κάποια άλλα στοιχεία, όπως οι ευδιάκριτες λευκές άκρες στα πρωτεύοντα δεν ενισχύουν την προηγούμενη απόπειρα αναγνώρισης.

Ένα άλλο κριτήριο θα μπορούσε να είναι η συμπεριφορά των δύο ειδών. Το *brachydactyla* είναι πολύ πιο «ομιλητικό» όλη τη διάρκεια του χρόνου σε αντίθεση με το *familiaris* του οποίου η φωνητική δραστηριότητα περιορίζεται κυρίως μεταξύ Φεβρουαρίου & Μάιου. Το *familiaris* είναι πιο κινητικό & πιο «ρωμαλέο», αντιστέκεται & καυγαδίζει συχνά με τους ανταγωνιστές του αντίθετα με το *brachydactyla*. Το τελευταίο λόγω μικρότερου πίσω νυχίου είναι λιγότερο ικανό να τα καταφέρει με τον φλοιό των δέντρων & για αυτό προτιμάει γρήγορα να εγκαταλείψει για άλλα κοντινά κλαδιά. Βέβαια από την άλλη το *familiaris* σαν πιο ενεργητικό τείνει να μεταπηδάει από δέντρο σε δέντρο πιο σύντομα οπότε τελικά κανένα χαρακτηριστικό από μόνο του αλλά ούτε & η σύνθεσή τους δεν αρκούν για την αναγνώριση του είδους & τελικά ένα 5 % μένει ανεξιχνίαστο ακόμη & αν τα πουλιά τα κρατάμε στα χέρια μας !!

Χρήσιμα links :

<http://www.birdlife.org/datazone/species/BirdsInEuropeII/BiE2004Sp6907.pdf>

<http://www.birdlife.org/datazone/species/index.html?action=SpcHTMDetails.asp&sid=32439&m=0>

http://en.wikipedia.org/wiki/Common_Treecreeper

http://en.wikipedia.org/wiki/Short-toed_Treecreeper

Βιβλιογραφία σχετική

Οδηγός Αναγνώρισης «Τα Πουλιά της Ελλάδας της Κύπρου και της Ευρώπης» ΕΟΕ

«Identifying Birds by behaviour» D.Couzens

«The Birds of Greece» Γ.Χανδρινός, Τ.Ακριώτης

Μιχάλης Κωτσάκης

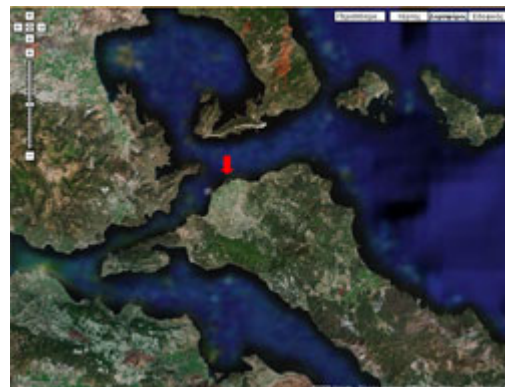
Υπεύθυνος Παρακολούθησης Πάρνηθας

Παρουσίαση ΣΠΠΕ

ΙΒΑ 109, ΜΙΚΡΟ & ΜΕΓΑΛΟ ΛΙΒΑΡΙ ΙΣΤΙΑΙΑΣ

Τοποθεσία, Τύποι ενδιαιτημάτων:

Οι λιμνοθάλασσες Μικρό & Μεγάλο Λιβάρι βρίσκονται στο Δίαυλο Ωρεών, στη Βόρεια άκρη της Εύβοιας, περίπου 6 χλμ. βορειοδυτικά της Ιστιαίας, δίπλα από τις εκβολές του Ξηριά και απέχουν μεταξύ τους λιγότερο από 2 χλμ. Η περιοχή είναι έκτασης περίπου 1.000 στρ. και έχει μέσο υψόμετρο 0-3 m. Οι λιμνοθάλασσες είναι κυκλωμένες από καλάμια και πλούσια χαμηλή βλάστηση, περιβάλλονται από αγροτική γη, λιβάδια και βάλτους και τροφοδοτούνται παράλληλα από πηγές και ρυάκια γλυκού νερού.

Η επιφάνειά τους καλύπτεται κατά 70% από υφάλμυρο νερό και κατά 30% από ελόβια βλάστηση, όπως καλάμια, βούρλα και νούφαρα, ενώ η παρόχθια βλάστηση περιλαμβάνει θάμνους, καλλιέργειες, φυλλοβόλα και πόες. Ανάμεσά τους εκτείνεται ένας παράκτιος, αραιοκατοικημένος οικισμός, τα Κανατάδικα, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου παραβιάζει την ΖΟΕ (Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου), σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται η επέκταση του οικισμού προς τις Λιμνοθάλασσες και τις καλλιεργημένες εκτάσεις, καθώς και το κυνήγι, είτε στη χερσαία είτε στην υδάτινη περιοχή.

Μεγάλο Λιβάρι:

Παλαιότερα, το Μεγάλο Λιβάρι είχε χρησιμοποιηθεί για εκτατική εκτροφή ψαριών, ενώ αργότερα υπέστη εκσκαφή, επιχωμάτωση και μεταβολή του στομίου για εντατικοποίηση της εκτροφής. Σχετικά πρόσφατα, κατασκευάστηκε ιχθυογεννητικός σταθμός στο βόρειο όριο της λιμνοθάλασσας. Το Μεγάλο Λιβάρι βρίσκεται πολύ κοντά στην αμμώδη παραλία των Κανατάδικων, μια παραλία με αυξανόμενη τουριστική ανάπτυξη. Στην βόρεια άκρη, υπάρχουν ρηχές, ελώδεις εκτάσεις με επιπλέον βλάστηση, όπου συναντάμε αρκετά είδη παρυδάτιων, ενώ προς το καλοκαίρι ξεραίνονται εντελώς.

Μικρό Λιβάρι:

Το Μικρό Λιβάρι εκτείνεται πλάι σε μια από τις πιο πολυσύχναστες - το καλοκαίρι - παραλίες της περιοχής (παραλία Τσοκαϊτή). Περιβάλλεται εξ' ολοκλήρου από αγροτικό δρόμο, ο οποίος συνδέει την πλαζ με τις γειτονικές κατοικίες και τις καλλιέργειες της περιοχής. Αν και η παραθαλάσσια πλευρά οριοθετείται μόνο από μια λεπτή σειρά καλαμιών, η πλευρά της χέρσου ευτυχώς είναι απρόσιτη, καθώς καλύπτεται από μεγάλη έκταση πυκνών καλαμώνων, προσφέροντας καλό καταφύγιο και απομόνωση.

Πυκνοί καλαμώνες εκτείνονται, επίσης, σε αρκετά σημεία προς το εσωτερικό της λιμνοθάλασσας, δημιουργώντας νησίδες σε μεγάλο μέρος της επιφάνειάς της. Αυτοί είναι και οι λόγοι που στο Μικρό Λιβάρι πιο πολλά ακούει κανείς, παρά... βλέπει!

Εξαιρέσεις υπάρχουν, κυρίως την Άνοιξη αλλά και τον χειμώνα, όταν μετά από βροχές φουσκώνουν οι όχθες, πλημμυρίζοντας μεγάλο μέρος του περιμετρικού αγροτικού δρόμου και των παιϊνών υγρολίβαδων. Τότε, συναντά κανείς εκεί σκαλίδρες, τρίγκες, σφυριχτές, τσικνιάδες, κελάδες, σουσουράδες... κυριολεκτικά μέσα στο δρόμο!

Σπουδαιότητα:

Η περιοχή αποτελεί έναν από τους λίγους υγρότοπους της ανατολικής ηπειρωτικής Ελλάδας. Αποτελεί σημαντικό σταθμό μεταναστευτικών και διαχειμαζόντων πουλιών, όπως ο Βουβόκυκνος (*Cygnus olor*) ο οποίος αποτελεί και το είδος για το οποίο χαρακτηρίστηκε η περιοχή ΣΠΠΕ με > max 1.600 άτομα. Παλαιότερα έχουν υπάρξει αναφορές για Φοινικόπτερο (*Phoenicopterus ruber*) > max 550 άτομα, Χουλιανομύτα (*Platalea leucorodia*) και Χαλκόκοτα (*Plegadis falcinellus*), ενώ τα τελευταία 2 χρόνια έχουν παρατηρηθεί:

Σφυριχτάρια (<i>Anas penelope</i>) > max 182 άτομα,
Νανοβουτηχτάρια (<i>Tachybaptus ruficollis</i>) > max 33 άτομα,
Φαλαρίδες (<i>Fulica atra</i>) > max 135 άτομα
Αργυροτσικνιάδες (<i>Ardea alba</i>) > max 26 άτομα
Σταχτοτσικνιάδες (<i>Ardea cinerea</i>)
Πορφυροτσικνιάδες (<i>Ardea purpurea</i>)
Κρυπτοτσικνιάδες (<i>Ardeola ralloides</i>)
Λευκοτσικνιάδες (<i>Egretta garzetta</i>)
Κορμοράνοι (<i>Phalacrocorax carbo</i>)
Καλημάνες (<i>Vanellus vanellus</i>)
Ποταμοσφυριχτές (<i>Charadrius dubius</i>)
Θαλασσοσφυριχτές (<i>Charadrius alexandrinus</i>)
Δρεπανοσκαλίδρες (<i>Calidris ferruginea</i>)
Λευκοσκαλίδρες (<i>Calidris alba</i>)
Νανοσκαλίδρες (<i>Calidris minuta</i>)
Καλαμοκανάδες (<i>Himantopus himantopus</i>)
Πρασινοσκέληδες (<i>Tringa nebularia</i>)
Κοκκινοσκέληδες (<i>Tringa totanus</i>)

Λασπότρυγγες (<i>Tringa glareola</i>)
Ακτίτες (<i>Actitis hypoleucos</i>)
Μαχητές (<i>Philomachus pugnax</i>)
Καλαμόκιρκοι (<i>Circus aeruginosus</i>)
Αλκούρες (<i>Alcedo atthis</i>)
Αργυρογάρωνα (<i>Chlidonias leucopterus</i>)
Μουστακογάρωνα (<i>Chlidonias hybridus</i>)
Καστανοκέφαλοι Γλάροι (<i>Larus ridibundus</i>)
Νερόκοτες (<i>Gallinula chloropus</i>)
Νεροκοτσέλες (<i>Rallus aquaticus</i>),
Τσιχλοποταμίδες (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)
Κατσουλιέρηδες (<i>Gallerida cristata</i>)
Καλαμοσίχλινα (<i>Emberiza schoeniclus</i>)
Τσιφτάδες (<i>Emberiza calandra</i>)
Κιτρινοσουσουράδες (<i>Motacilla flava</i>)

Επίσης, κάθε χρόνο στην ευρύτερη περιοχή αναπαράγεται σημαντικός αριθμός Αετομάχων (*Lanius collurio*).

Απειλές:

Κύριες απειλές για την περιοχή αποτελούν: η λαθροθηρία που - αν και απαγορεύεται - δυστυχώς ευημερεί, λόγω της υποστήριξης από τη Νομαρχία και της ουσιαστικά ανύπαρκτης θηροφυλακής, η ρίψη απορριμμάτων και οι ανθρώπινες δραστηριότητες που προκαλούν όχληση (όχι συνεχή και όχι εκτεταμένη: ιχθυογεννητική μονάδα, γεωργία, αλιεία, τουρισμός-πλαζ). Επίσης, οι γύρω καλλιέργειες (βαμβακοκαλλιέργειες, σιτηρά, κ.α.) ενδέχεται να υποβαθμίζουν την ποιότητα των ενδιαιτημάτων λόγω χρήσης φυτοφαρμάκων. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί η αρνητική στάση των κατοίκων της περιοχής, οι οποίοι επιθυμούν άρση ή έστω περιορισμό της ΖΟΕ, με σκοπό την οικοδομική εκμετάλλευση της περιοχής.

Κοντινές σημαντικές περιοχές:

Σημαντική περιοχή αποτελεί και το υδροχαρές φυλλοβόλο δάσος Αγ. Νικολάου (Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης) κοντά στο Μεγάλο Λιβάρι. Πρόκειται για συστάδες αιωνόβιων δένδρων, κυρίως φτελιών και δρυών, οι οποίες αποτελούν υπόλειμμα του παλιού μεγάλου υδροχαρούς δάσους, που συρρικνώθηκε εξαιτίας των υλοτομιών και της επέκτασης των καλλιεργειών, γεγονός που προσδίδει ιδιαίτερη βοτανική και οικολογική αξία στην περιοχή.

Αξίζει επίσης να αναφερθούν οι Κεραμιδόγουρνες, δύο μικρές λίμνες γλυκού νερού πάνω από τα Κανατάδικα, μέσα σε καλλιεργημένες εκτάσεις και ψηλά δέντρα. Ανάμεσά τους περνά αγροτικός δρόμος. Δεν αποτελούν μέρος του IBA 109, λόγω μικρής έκτασης και αντίστοιχα μικρής συγκέντρωσης πληθυσμών, ωστόσο βρίσκονται πολύ κοντά στο Μικρό Λιβάρι και έχουν παρατηρηθεί εκεί αρκετά είδη, όπως Λευκοτσικνιάδες (*Egretta garzetta*), Αργυροτσικνιάδες (*Ardea alba*), Κρυποτσικνιάδες (*Ardeola ralloides*), Νυχτοκόρακας (*Nycticorax nycticorax*), Νερόκοτες (*Gallinula chloropus*), Ωχροστριπίδες (*Hippolais pallida*), Νανοβουτηχτάρια (*Tachybaptus ruficollis*) και κάποια άλλα υδρόβια, Τρυποφράχτες (*Troglodytes troglodytes*) και Θαμνοφυλλοσκόποι (*Phylloscopus trochilus*), ενώ κάθε άνοιξη-καλοκαίρι αναπαράγεται πληθυσμός από Αηδόνια (*Luscinia megarhynchos*). Οι νεροχελώνες, τα νερόφιδα και οι βάτραχοι, αποτελούν τους μόνιμους κατοίκους των λιμνών, οι οποίες σε καλοκαιρινές περιόδους παρατεταμένης ανομβρίας ξεραίνονται εντελώς.

Τέλος, στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή, επιβιώνει αξιόλογος πληθυσμός φώκιας.

Απειλές

Ισοπέδωση αμμόλοφων στις Εκβολές Ευρώτα

Τον τελευταίο καιρό έχουν παρατηρηθεί αρκετές παρεμβάσεις στην ευρύτερη περιοχή των εκβολών του ποταμού Ευρώτα οι οποίες απειλούν σημαντικούς οικοτόπους. Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη για την προστατευόμενη περιοχή, η οποία συντάχθηκε το 2000 από την Ε.Ο.Ε. για λογαριασμό του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., προσδιορίζει συγκεκριμένες χρήσεις γης και επιτρεπόμενες δραστηριότητες.

Οι πρόσφατες παρεμβάσεις στην περιοχή της δυτικής παραλίας του Ευρώτα συνδέονται με τη διάνοιξη χωματόδρομου σε δημόσια έκταση, πιθανόν από ιδιώτη, με αποτέλεσμα:

1. Ισοπέδωση αμμόλοφων με βαρύ μηχάνημα, εντός της προστατευόμενης περιοχής των Εκβολών του Ευρώτα και συγκεκριμένα στη Ζώνη Α1 - Προστασίας της Φύσης, σε μήκος περίπου 100μ. και πλάτος περίπου 3μ. παράλληλα προς τη θάλασσα και επίστρωση αδρανών υλικών (χώμα, χαλίκι).
2. Υποβάθμιση εποχικών τελμάτων στην ίδια περιοχή κατά τις εργασίες διάνοιξης του χωματόδρομου.
3. Γενικότερες καταπατήσεις στην ευρύτερη περιοχή παρέμβασης με σκοπό την επέκταση καλλιεργειών.

Ας σημειωθεί ότι η εν λόγω περιοχή «Υγρότοποι Εκβολών Ευρώτα» - GR 2540006 εντάσσεται στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000 ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας, υπό τις επιταγές της Οδηγίας 79/409/EK «για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» (όπως εναρμονίστηκε με την ΚΥΑ 414985/29-11-85). Επιπλέον η περιοχή είναι Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (GR 122) κυρίως λόγω του είδους *Plegadis falcinellus*, Χαλκόκοτα το οποίο χρησιμοποιεί την περιοχή κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης καθώς και λόγω της παρουσίας και άλλων σημαντικών ειδών της ορνιθοπανίδας. Επιπρόσθετα, όλη η παράλια ζώνη αποτελεί σημαντικό τόπο

αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*. Η Ε.Ο.Ε. ξεκίνησε στην περιοχή του Ευρώτα πριν ενάμισι χρόνια, στενή συνεργασία με το Δήμο Σκάλας για την υλοποίηση προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Ο συνδυασμός των πρόσφατων αυθαίρετων επεμβάσεων συμβάλλει στην άμεση καταστροφή σημαντικών οικοσυστημάτων, αλλά και στη γενικότερη υποβάθμισή τους λόγω της κατάτμησης σημαντικών παράκτιων οικοτόπων. Μετά από επιτόπια επίσκεψη στις 16/6/2008 και άτυπη ενημέρωση του Δήμου Σκάλας, εστάλη σχετική επιστολή προς τις αρμόδιες αρχές που οδήγησε σε εντολή της Περιφέρειας για έλεγχο της καταγγελίας και κινητοποίηση των νομαρχιακών υπηρεσιών για αυτοψία.

Όσο και να φαίνεται «μικρή η ζημιά», συγκριτικά με τέρατα και σημεία που γίνονται σε άλλες προστατευόμενες περιοχές, η άμεση αντίδραση της Ε.Ο.Ε. αφενός «ενθαρρύνει» την τοπική αυτοδιοίκηση, όταν αυτή διαθέτει περιβαλλοντικές ευαισθησίες όπως στην περίπτωση του Δήμου Σκάλας, ώστε να αναλάβει δράση για τη διατήρηση σημαντικών οικοσυστημάτων, αφετέρου θέτει ουσιαστικότερους όρους για την αποκατάσταση κατεστραμμένων οικοτόπων. Η συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες είναι αυτή που μπορεί, άμεσα και με προοπτική, να επιτύχει τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, με την παράλληλη χρήση του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου για την αποτελεσματική εμπλοκή των αρμόδιων υπηρεσιών.

Επί του (ηλεκτρονικού) πιεστηρίου:

Στις 21/7 πραγματοποιήθηκε αυτοψία από την αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχίας. Σε προφορική επικοινωνία δηλώθηκε ότι σύντομα θα εκδοθεί το πόρισμα της υπηρεσίας το οποίο θα προωθηθεί προς την Εισαγγελία από όπου η Ε.Ο.Ε. θα κληθεί να καταθέσει ως μάρτυρας.

Κώστας Τενεκετζής

Υπεύθυνος Παρακολούθησης Εκβολών Ευρώτα

Παρεμβάσεις

Απολογισμός παρεμβάσεων 2007

Το 2007 ανοίξαμε 14 υποθέσεις, από τις οποίες :

- Οι τρεις έκλεισαν και αφορούν: α) την παγίδευση πουλιών σε πλοίο της ANEK, β) την τοποθέτηση προβολέων στα στενά της Κλεισούρας, κάτι που αποφεύχθηκε και γ) παράνομη κατοχή πουλιού σε pet shop στη Χαλκίδα, που απελευθερώθηκε.
- Τρεις διερευνώνται από τον Συνήγορο του Πολίτη, ενώ μια ακόμα είναι στον Εισαγγελέα.
- Μια από τις υποθέσεις προωθήθηκε σε βουλευτή, ώστε να τεθεί ερώτηση στη Βουλή (Λίμνες Σαντορίνης).

Τις 6 υποθέσεις που άνοιξαν πριν το 2007, εξακολουθούμε να τις παρακολουθούμε, δεδομένου ότι υπάρχουν εξελίξεις και 4 βρίσκονται στο Συνήγορο του Πολίτη.

Από το σύνολο των 17 υποθέσεων του 2007, με τις οποίες ασχολούμαστε φέτος, οι 8 αναφέρονται σε ΖΕΠ (από τις οποίες 7 είναι χαρακτηρισμένες και ως ΙΒΑ), 3 παρεμβάσεις εξελίσσονται σε ΤΚΣ, ενώ οι υπόλοιπες 3 έχουν να κάνουν με την οδηγία για τα πουλιά 79/409 & την ΚΥΑ 414985. Μια υπόθεση σχετίζεται με το ΕΤΕΡΠΣ, ενώ οι δύο τελευταίες, έχουν να κάνουν με υποθέσεις που είχαν ξεκινήσει στο παρελθόν, αφορούν δε σε περιοχές που δεν ανήκουν σε κάποιο καθεστώς προστασίας.

Παρεμβάσεις που ξεκίνησαν από Υπευθύνους Παρακολούθησης των ΣΠΠΕ για την περίοδο 17/12/07 μέχρι και 6/6/2008

Κορυφές Όρους Γράμμος (GR 049) - Διάνοιξη δρόμου (17.12.07)

Συνεργάτης μας ενημέρωσε για την διάνοιξη δρόμου στην ορεινή περιοχή του Γράμμου (περιοχή ΣΠΠΕ και ΖΕΠ). Η Δ. Δασών Καστοριάς μας απάντησε ότι δεν πρόκειται για διάνοιξη, αλλά για καθαρισμό τάφρου και δρόμων. Αναφέρει επίσης ότι έχει κατατεθεί τεχνική μελέτη και ΜΠΕ για το δρόμο και γίνεται αμμοχαλικόστρωση και όχι ασφαλτόστρωση.

Στόμι Σχοινιάς (GR125) - Επιχωματώσεις (3.1.2008)

Υπεύθυνοι Παρακολούθησης μας ενημέρωσαν ότι γίνονται επιχωματώσεις και γενικά χωματουργικές εργασίες στην περιοχή Στόμι του Σχοινιά- η οποία είναι ΤΚΣ και ΣΠΠΕ. Ζητήθηκε από τους αρμόδιους φορείς να μας ενημερώσουν στα πλαίσια ποιού έργου γίνονται οι εργασίες αυτές και αν υπάρχουν σχετικές άδειες για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Η Νομαρχία δεν ήταν ενήμερη για την περιοχή και τις επεμβάσεις σε αυτήν. Ως συνέχεια της επίσκεψης νομαρχιακών υπαλλήλων στην περιοχή, σε συνεργασία με έναν Υπεύθυνο Παρακολούθησης, απευθύνθηκαν στην Αστυνομία και το Δήμο, ώστε να βρεθούν οι υπεύθυνοι του έργου.

Πήλιο (GR 064) - Σχέδιο για διάνοιξη δρόμου (22.1.2008)

Στείλαμε διερευνητική επιστολή, αναζητώντας στοιχεία σχετικά με τις προδιαγραφές του έργου και την ύπαρξη ΜΠΕ σχετικά με τον δρόμο Χάνια-Κισσός.

Αγγελοχώρι (GR 030) - Κατασκευή αναψυκτηρίου και συμπληρωματικές εγκαταστάσεις (29.2.2008)

Στείλαμε επιστολή, ζητώντας στοιχεία σχετικά με την αδειοδότηση του έργου από την πολεοδομία και το ΥΠΕΧΩΔΕ. Από την πολεοδομία της Νομαρχίας αναφέρουν ότι ο Δήμος Μηχανιώνας απέκτησε άδεια για

το κτίσμα το 2005. Από το ΥΠΕΧΩΔΕ απάντησαν ότι τέτοιου είδους εγκαταστάσεις δεν απαιτούν ΜΠΕ και απευθύνονται στην ΕΥΠΕ για περαιτέρω διευκρινίσεις, τις οποίες και περιμένουμε.

Αγ. Μάμας (GR 034) - Κατασκευή πίστας moto cross (29.2.2008)

Στείλαμε καταγγελία για την κατασκευή της πίστας. Η Νομαρχία Χαλκιδικής πραγματοποίησε αυτοψία στην περιοχή. Ως συνέχεια προηγούμενων καταγγελιών μας, επιβεβαιώθηκε ότι υπάρχουν

αρκετές παραβιάσεις. Η ΠΕΧΩ της Νομαρχίας συγκέντρωσε όλες τις απειλές / παρανομίες στην περιοχή και απέστειλε ενημερωτικό έγγραφο προς τους αρμόδιους φορείς, καλώντας τους να ενεργήσουν.

Ξηροπόταμος Καστοριάς (GR 048) - Επιχωματώσεις & μπαζώματα (1.4.2008)

Στείλαμε καταγγελία για εναπόθεση χωμάτων και μπαζών με συνέπεια την άμεση υποβάθμιση του υγροτόπου και μείωση της έκτασής του. Έχει ξεκινήσει ήδη η απομάκρυνση των μπαζών από την περιοχή, παρόλο που οι υπεύθυνοι φορείς δεν έχουν απαντήσει ακόμα.

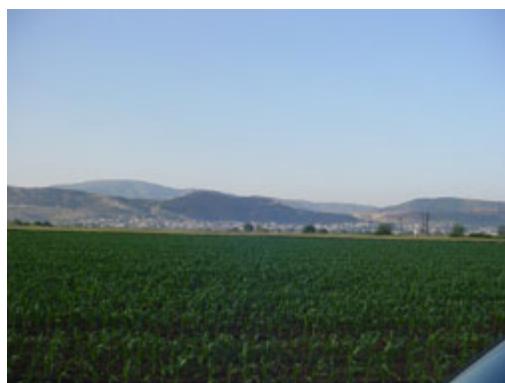
Ενημέρωση για τις παρεμβάσεις της ΕΟΕ μπορείτε να βρείτε στη σελίδα <http://www.ornithologiki.gr/gr/politiki/index.php>

Για περισσότερες πληροφορίες,
Κατερίνα Περράκη kperraki@ornithologiki.gr

Συμμετοχή σε Προγράμματα της ΕΟΕ

Σχέδιο Παρακολούθησης του Πληθυσμού των Αναπαραγόμενων Κοινών Ειδών Πουλιών της Ελλάδας

Η εμπειρία ενός εθελοντή

Για τρίτη φορά φέτος διεξάγεται, σε πιλοτική μορφή, η απογραφή των αναπαραγόμενων κοινών ειδών πουλιών της Ελλάδας. Η μεθοδολογία τα δύο τελευταία χρόνια είναι διαφορετική από αυτήν που ακολουθήθηκε κατά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του σχεδίου παρακολούθησης. Ολόκληρη η ελληνική επικράτεια, ηπειρωτική και νησιωτική, έχει χωριστεί σε τετράγωνα πλευράς 10 χιλιομέτρων. Κάθε τετράγωνο πλευράς 10 χιλιομέτρων χωρίστηκε με τη σειρά του σε μικρότερα πλευράς 2 χιλιομέτρων και επιλέχθηκε με τυχαίο τρόπο ένα από αυτά. Μέσα στο επιλεγμένο τετράγωνο ορίστηκαν 25 σημεία δειγματοληψίας, 15 βασικά και 10 αναπληρωματικά. Κάθε εθελοντής ανάλαβε ένα τέτοιο τετράγωνο με στόχο να καταγράψει, στα συγκεκριμένα

σημεία, όλα τα πουλιά τα οποία θα παρατηρήσει ή θα ακούσει, σε ένα κύκλο ακτίνας 100 μέτρων. Καταγράφει επίσης στοιχεία που αφορούν στο βιότοπο κάθε σημείου. Η απογραφή, με βάση μια συγκεκριμένη μεθοδολογία, πρέπει να γίνει τις πρώτες ώρες του πρωινού μέσα στο τρίμηνο Απριλίου-Ιουνίου. Υπάρχουν δύο φάσεις απογραφής. Η πρώτη γίνεται στην αρχή της αναπαραγωγικής περιόδου μεταξύ 20 Απριλίου και 10 Μαΐου ενώ δεύτερη στα μέσα της αναπαραγωγικής περιόδου μεταξύ 20 Μαΐου και 10 Ιουνίου.

Προσωπικά επέλεξα μια περιοχή του Κάμπου της Θεσσαλίας, κοντά στην ΙΒΑ Φαρσάλων. Φέτος οι αριθμοί και τα είδη που κατέγραψα ήταν λιγότεροι από πέρυσι. Αυτό οφείλεται κατά την άποψή μου στο γεγονός ότι, για λόγους ανεξάρτητους από τη θέλησή μου, καθυστέρησα κατά μερικές ημέρες να κάνω την απογραφή. Το δίδαγμα λοιπόν που βγαίνει από τη φετινή εμπειρία είναι πως θα πρέπει να τηρούνται

επακριβώς οι ημερομηνίες καταγραφών. Ακόμα και η ολιγοήμερη καθυστέρηση έχει επίπτωση στα δεδομένα της απογραφής. Για την ιστορία αναφέρω τα είδη που παρατήρησα: *Falco naumanni*, *Pica pica*, *Corvus corone cornix*, *Hirundo rustica*, *Passer domesticus*, *Emberiza melanocephala*, *Miliaria calandra*, *Galerida cristata*, *Alauda arvensis*, *Lanius minor*, *Streptopelia decaocto*, *Sturnus vulgaris*.

Μιχάλης Μοσχόβης
Caretaker IBA Φαρσάλων

Ορνιθολογικά

Παρατηρήσεις Σπανίων Ειδών Πτηνών

Οι εξορμήσεις των Υπευθύνων Παρακολούθησης τους έχουν φέρει ορισμένες φορές μπροστά σε σπάνια είδη, όπως αυτό της φωτογραφίας. Σε μια από τις εξορμήσεις του ο Θ. Σαμαράς συνάντησε ρωσότρυγγες (*Xenus cinereus*) στο Καλοχώρι στις 13/5 και έσπευσαν και οι Ο.Τσιμούλης και Τ.Μπούνας στις 15/5 να τους αποθανατίσουν.

Την παρατήρηση αξιολόγησε η Επιτροπή Αξιολόγησης Ορνιθολογικών Παρατηρήσεων. Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με την επιτροπή, επισκεφτείτε το <http://rarities.ornithologiki.gr/gr/eaop/gallery.php>

Νέα της ΕΟΕ

Νέα Συντονίστρια του Δικτύου των Υπευθύνων Παρακολούθησης των ΣΣΠΕ

Η έγκριση ενός προγράμματος για την περιοχή της Πύλου και της Γιάλοβας σε συνδυασμό με την πολύχρονη ενασχόληση της Μαρίλιας με αυτήν την περιοχή οδήγησαν στην αναγκαστική αποχώρησή της από τη θέση του συντονιστή του δικτύου, ώστε να μπορέσει να αφοσιωθεί αποκλειστικά στην πραγματοποίηση του προγράμματος εκεί.

Το δίκτυο των caretaker αποτέλεσε για μένα μια πραγματικά ιδιαίτερη εμπειρία, που με οδήγησε να ασχολούμαι όλο και περισσότερο με τα πουλιά και να μαθαίνω για αυτά, ένιωσα ότι ανήκω σε μια ομάδα και μου έδωσε την ευκαιρία να βρεθώ πιο κοντά στη φύση και να νιώσω ότι θα μπορούσα κι εγώ να συμβάλλω στην προστασία ενός τόπου. Η ανάληψη της θέσης του συντονιστή με έφερε πιο κοντά στο να αντιληφθώ τις διαστάσεις, τις οποίες μπορεί να πάρει και το ρόλο που μπορεί να παίξει ένα τέτοιο δίκτυο στην ουσιαστική προστασία των περιοχών ΣΠΠΕ. Πιστεύω ότι εάν συνεχίσουμε να εξελίσσουμε, να βελτιώνουμε και να συμμετέχουμε σε αυτό το θεσμό, θα αποτελέσει ένα από τα σημαντικότερα όπλα για την διατήρηση των ΣΠΠΕ. Ως caretaker θα ήθελα να ευχαριστήσω τη Μαρίλια και να πω ότι από τη μεριά μου θα κάνω ότι καλύτερο μπορώ προς αυτήν την κατεύθυνση.

Μαργαρίτα Τζάλη
(Νέα) Συντονίστρια

Πρόγραμμα για την εκτίμηση της κατάστασης του πληθυσμού του Ασπροπάρη στην Ελλάδα

Το πρόγραμμα έχει στόχο την εξέταση των τριών σημαντικότερων περιοχών αναπαραγωγής του είδους για τον εντοπισμό των αναπαραγόμενων ζευγαριών και την συλλογή στοιχείων για τις απειλές που αντιμετωπίζει το είδος. Η Ελλάδα φιλοξενεί τον σημαντικότερο πληθυσμό Ασπροπάρηδων στα Βαλκάνια. Εκτιμάται ότι ο πληθυσμός αυτός είναι 50-80 άτομα, ενώ οι περιοχές στις οποίες απαντάται είναι διάσπαρτες στην Κεντρική και Βόρεια Ελλάδα. Οι δράσεις, οι οποίες θα πραγματοποιηθούν αφορούν την απογραφή των αναπαραγόμενων ζευγαριών, καθώς και την συμπλήρωση ερωτηματολογίων από κτηνοτρόφους, μιας και το είδος αυτό είναι στενά συνδεδεμένο με την κτηνοτροφία. Οι δράσεις θα πραγματοποιηθούν στην περιοχή της Ηπείρου, των Μετεώρων και Όρους Αντιχάσια, της Θράκης και σε ορισμένα περιφερειακά σημεία, όπως η περιοχή της Ελασσόνας, το φαράγγι του Βενετικού καθώς και η δυτική Ροδόπη.

Επίσης, θα επαναληφθεί η ετήσια βαλκανική εθελοντική απογραφή των προμεταναστευτικών συγκεντρώσεων του Ασπροπάρη, σε ταΐστρες, σκουπιδότοπους και άλλα σημεία συγκέντρωσης των πουλιών αυτών.

Όποιος ενδιαφέρεται να βοηθήσει στις δράσεις του προγράμματος μπορεί να επικοινωνήσει με τον συντονιστή του προγράμματος Λαυρέντη Σιδηρόπουλο: slanarka@yahoo.gr, τηλ. 6974872216 ή να έρθει σε επαφή με την Τζάλη Μαργαρίτα mtzali@ornithologiki.gr.

Πρόγραμμα παρακολούθησης: Υγρότοποι της Αττικής

Το πρόγραμμα στοχεύει στην βελτίωση των γνώσεων αναφορικά με την παρουσία και τους πληθυσμούς των πουλιών στους υγροτόπους της Αττικής σε βάθος χρόνου, έτσι ώστε να μπορούν να προσδιοριστούν οι τάσεις των ειδών. Τα στοιχεία αυτά, μαζί με τα στοιχεία που συλλέγονται από τους Υπεύθυνους Παρακολούθησης των ΣΠΠΕ, θα δημιουργήσουν μια συνολική εικόνα για τα πουλιά και τα ενδιαίτημα τους στους υγροτόπους της Αττικής. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε παρατηρητές που ήδη επισκέπτονται τις περιοχές και προβλέπει τη καταγραφή πουλιών και τη συλλογή πληθυσμιακών στοιχείων. Πρόκειται να σχηματιστούν ομάδες παρακολούθησης, με τη συμμετοχή ενός τουλάχιστον έμπειρου ορνιθολόγου και γνώστη της περιοχής, σε μηνιαία ή διμηνιαία βάση, ανάλογα με την εποχή του χρόνου. Το πρόγραμμα έχει πιλοτικό χαρακτήρα και θα προωθήσει την χρήση των νέων ηλεκτρονικών πρωτοκόλλων καταγραφής ειδών.

Το πρόγραμμα θα ξεκινήσει μέσα στο καλοκαίρι 2008. Για περισσότερες πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνήσουν με την συντονίστρια του προγράμματος Μαργαρίτα Τζάλη mtzali@ornithologiki.gr.

Πρόγραμμα Καταγραφής των Αποικιών Ερωδιών

Το 2003 πραγματοποιήθηκε από την ΕΟΕ, με τη συμμετοχή και βοήθεια πολλών ορνιθολόγων, συνεργατών και εθελοντών, η πρώτη καταγραφή των αποικιών των ερωδιών στην Ελλάδα. Με τη δράση αυτή συλλέχθηκαν πλήρη και αξιόπιστα στοιχεία για τις θέσεις των αποικιών, τα είδη και τους πληθυσμούς των ερωδιών και άλλες πληροφορίες. Η ΕΟΕ αποφάσισε να πραγματοποιηθεί το 2009 η δεύτερη καταγραφή των αποικιών των ερωδιών της Ελλάδας. Στην απογραφή είναι ευκαιρία να συμμετέχουν όχι μόνο εξειδικευμένοι ορνιθολόγοι αλλά και παρατηρητές πουλιών και 'ερασιτέχνες' ορνιθολόγοι.

Για να σχεδιαστεί καλύτερα η απογραφή θα γίνει φέτος μια προκαταρκτική καταγραφή των θέσεων που είναι γνωστή η ύπαρξη αποικιών ερωδιών. Όσοι λοιπόν γνωρίζουν την ύπαρξη κάποιας ενεργής αποικίας μπορούν να ενημερώσουν τον Σάββα Καζαντζίδη (hrysavgi@otenet.gr & savkaz@fri.gr), συντονιστή της δράσης, για την ακριβή θέση της αποικίας και τα είδη που φωλιάζουν. Δεν είναι απαραίτητο σε αυτή τη φάση να γίνει καταγραφή του αριθμού των ζευγαριών, αρκεί η επιβεβαίωση κάποιας γνωστής θέσης ή η ενημέρωση για τυχόν νέα θέση. Πληροφορίες σχετικά με τις θέσεις αποικιών που καταγράφηκαν το 2003 στον Σ. Καζαντζίδη και στον γράφοντα.

*Γιώργος Υφαντής
Υπεύθυνος Παρακολούθησης εκβολών Γαλλικού & λ/θ Καλοχωρίου
g_yfantis@yahoo.gr*

Συστηματική καταγραφή θαλασσοπουλιών στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο: πρόγραμμα ESAS στην Ελλάδα

Το 2007 ξεκίνησε πιλοτική εφαρμογή προγράμματος καταγραφής θαλασσοπουλιών από πλωτά μέσα στην Ελλάδα με βάσει την πρόγραμμα European Seabirds at Sea (ESAS) που διεξάγεται από τις αρχές της δεκαετίας του '80 στην ΒΔ Ευρώπη

Το πρόγραμμα καταγραφής στοχεύει στη συλλογή δεδομένων για την παρουσία και τις δραστηριότητες των θαλασσοπουλιών στη θάλασσα, με σκοπό τον προσδιορισμό της κατανομής των πουλιών και σημαντικών περιοχών για τα πουλιά στο θαλάσσιο περιβάλλον. Παρόλο που αναπτύχθηκαν άλλες, πιο εξελιγμένες μέθοδοι καταγραφής και παρακολούθησης των θαλασσοπουλιών π.χ. ραδιοπαρακολούθηση, η ESAS ακόμα αποτελεί την βασική πηγή πληροφοριών.

Η καταγραφή πραγματοποιείται από εκπαιδευμένους παρατηρητές με βάση ενιαία μεθοδολογία και τα δεδομένα συλλέγονται σε κοινή βάση δεδομένων (European Seabirds at Sea Database) με δυνατότητα ανάλυσης σε Γεωγραφικό

Σύστημα Πληροφοριών (GIS). Ταυτόχρονα το πρόγραμμα προωθεί την επέκταση συστηματικών ορνιθολογικών παρατηρήσεων στο θαλάσσιο χώρο.

Μετά την επιτυχία των πρώτων καταγραφών πέρσι, για φέτος προγραμματίζεται η συνέχεια των καταγραφών καθώς και η διοργάνωση σεμιναρίου για εκπαίδευση νέων παρατηρητών στις τεχνικές καταγραφής θαλασσοπουλιών με σκοπό την επέκταση του προγράμματος. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε με τον συντονιστή του προγράμματος τον Jakob Fric jakobfric@ornithologiki.gr.

Jakob Fric

Γενική Συνέλευση

Ξεχωριστή φέτος η Γενική Συνέλευση της ΕΟΕ τον Μάρτιο. Ο λόγος ότι για πρώτη φορά διήρκησε δύο μέρες ώστε να υπάρξει η ευκαιρία να παρουσιαστούν σημαντικά θέματα για την Οργάνωση και να γίνει ουσιαστικότερος διάλογος. Η ιδέα αυτή είχε προταθεί πριν λίγα χρόνια και φέτος δοκιμάστηκε πιλοτικά. Η επιτυχία ήταν μεγαλύτερη από την αναμενόμενη, αποδεικνύοντας ότι τα μέλη της ΕΟΕ παραμένουν ενεργά και ενδιαφέρονται για ένα πλήθος θεμάτων που αφορούν το περιβάλλον. Παράλληλα η επιτυχία αυτή διασφάλισε μάλλον την υιοθέτηση των διήμερων Γενικών Συνελεύσεων.

Πέρα λοιπόν από τη συζήτηση για διάφορα άλλα θέματα, παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν ιδιαίτερα η πορεία της ΕΟΕ στη Β. Ελλάδα, οι προκλήσεις μπροστά στην αλλαγή του κλίματος, αλλά και η πρόταση για μια νέα εικόνα της ΕΟΕ στο ευρύτερο κοινό. Τέλος μια πολύ ενδιαφέρουσα παρουσίαση και συζήτηση έγινε με θέμα τις προστατευόμενες περιοχές και την κατάσταση τους.

Την επόμενη μέρα η συζήτηση πάνω σε μια σειρά ενδιαφέροντα θέματα συνεχίστηκε και τελικά η Γενική συνέλευση έκλεισε με τις εκλογές και την ανάδειξη του νέου ΔΣ. Η Γενική Συνέλευση αποτελεί την καρδιά της ΕΟΕ και η επιτυχία της εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την συμμετοχή των μελών της. Η φετινή Γενική Συνέλευση απέδειξε ότι η ΕΟΕ έχει δυνατή καρδιά. Είναι στο χέρι όλων μας να δυναμώσει ακόμη περισσότερο.

Ξενοφών Κάππας
Διευθυντής ΕΟΕ